

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sociální politika

1. ročník

Studijní obor: Sociální činnost

RODINNÁ POLITIKA

- **Rodina** je nejstarší a základní jednotka společnosti, nejpřirozenější místo života lidí.
- **FUNKCE RODINY:**
  - ✓ biologická
  - ✓ výchovná
  - ✓ citová
  - ✓ ekonomická
- **DĚLENÍ RODINY:**
  - ✓ malá X velká
  - ✓ úplná X neúplná

Dělení rodiny podle plnění funkcí:

- Funkční
- Problémová
- Dysfunkční
- Afunkční

Náhradní rodinná výchova:

- Výchova dětí a péče o jejich příznivý vývoj je především právem a povinností rodičů.
- **Ale ne všichni rodiče se o své děti starají.**
- **Důvody mohou být různé:**
  - ✓ rodiče se o děti nechtějí starat
  - ✓ rodiče se o děti nemohou starat
  - ✓ rodiče se o děti neumí starat

K institutům náhradní výchovy patří:

▪ **ústavní výchova:**

- ✓ kojenecké ústavy
- ✓ dětské domovy

▪ **náhradní rodinná výchova:**

- ✓ osvojení
- ✓ pěstounská péče
- ✓ pěstounská péče na přechodnou dobu
- ✓ poručenství
- ✓ svěření dítěte do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče

RODINNÁ POLITIKA je souhrn aktivit a opatření za účelem podpory rodiny. Musí respektovat autonomii a schopnost rodin samostatně se rozhodovat, protože jako odvětví sociální politiky je soustředěna na podporu rodin ve výkonu jejich přirozených funkcí, nikoli na přebírání těchto rolí a zasahování do vnitřního života rodin.

Demografický vývoj ČR

- nejvýraznějším a nejvíce diskutovaným je **pokles porodnosti**:
  - ✓ snižování počtu živě narozených dětí
  - ✓ významné snižování plodnosti ve věku 20 až 24 let
  - ✓ růst počtu dětí narozených mimo manželství
  - ✓ počet narozených dětí je jedním z determinantů věkové struktury, a ovlivňuje tak proces stárnutí, který se dotýká všech stránek společenského života (počínaje ekonomickou a konče např. vzděláváním)

Demografický vývoj ČR

- **pokles plodnosti:**
  - ✓ snižování průměrného počtu živě narozených dětí připadajících na jednu ženu hluboko pod hranici prosté reprodukce
- pozitivně je hodnoceno **snižování intenzity úmrtnosti:**
  - ✓ způsobené především poklesem úmrtnosti ve středním a vyšším věku, ale i snížením kojenecké úmrtnosti
- pokles porodnosti a snižování úmrtnosti má za následek **zrychlující se proces stárnutí populace** a od roku 1994 i pokles početního stavu obyvatelstva

Demografický vývoj ČR

- z hlediska rodinného chování došlo i ke **změnám procesu sňatečnosti**:
  - ✓ uzavření prvního sňatku je odkládáno do vyššího věku
  - ✓ uzavření sňatku je častěji, alespoň dočasně, nahrazeno nesezdaným soužitím
  - ✓ snížení intenzity opakované sňatečnosti
  - ✓ nárůst svobodných ve věku mladším 30 let
  - ✓ za příčiny poklesu sňatečnosti je možné považovat:
    - rozšíření možností seberealizace mladých lidí (např. delší doba studia, profesní zkušenosti, studium jazyků, zahraniční stáže, cestování)
    - obtížná ekonomická situace – především z hlediska možnosti získání samostatného bydlení

Demografický vývoj ČR

- **nárůst rozvodovosti:**
  - ✓ v posledních letech je rozvedeno každé 2. manželství
  - ✓ zvyšuje se podíl rozvádějících se bezdětných manželství

Subjekty rodinné politiky:

- Stát
- Kraje
- Obce
- Nestátní neziskové organizace
- Zaměstnavatelé
- Rodiny
- Média
- Školská zařízení a vzdělávací instituce

Nástroje rodinné politiky:

- Finanční dávky
- Daňová podpora
- Slevy a zvýhodněné vstupy v sektoru služeb
- Sociální služby
- Poradenství:
  - ✓ Poradny pro rodinu a mezilidské vztahy
  - ✓ PPP, SPC, SVP

Specifická podpora je zaměřována na rodiny se speciálními potřebami:

- rodina se zdravotně postiženými dětmi
- početná rodina
- romská rodina
- náhradní rodina
- rodina přistěhovalců
- sociálně slabá rodina
- rodina svobodné matky, neúplné rodiny